

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om fordeling af en fra Forbundsrepublikken Tyskland i henhold til overenskomst af 24. august 1959 modtaget ydelse.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3555, fremsættelsen i tidenden sp. 4845).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Victor Gram: Medens overenskomsten af 24. august 1959 mellem Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland om ydelser til fordel for danske statsborgere, der har været ramt af nationalsocialistiske forfølgelsesforanstaltninger, er ratificeret af den tyske forbundsrag og af forbundsrådet, er det forslag til folketingsbeslutning, som har været til første behandling i det høje ting, endnu ikke færdigbehandlet. Den væsentligste årsag hertil har været et fremtrædende ønske i udvalget om før godkendelsen af overenskomsten at få et nærmere kendskab til, efter hvilke kriterier de omhandlede ca. 26 mill. kr. tænkes fordelt. Den højtærede socialminister har i udvalget antydnet visse retningslinjer, som nu har fået konkret form i det foreliggende lovforslag.

Der har således i udvalget vedrørende folketingsbeslutningen været udvekslet synspunkter om det principielle grundlag for en fordeling. Det er uden videre indlysende, at et spørgsmål som dette må fremkalde afvigende synspunkter, hvilket også er kommet til udtryk både i tinget og i den offentlige debat. Den højtærede socialminister har derfor ikke haft nogen let opgave med at finde frem til et forslag om fordelingen. Det er imidlertid min opfattelse, at forslaget, som det foreligger, er et velegnet grundlag for forhandling.

Lovforslaget sigter mod engangsydelser til et samlet beløb på ca. 10 mill. kr. til invaliderede, enker og børn og ca. 14 mill. kr. til fangetidsgodtgørelse, og endelig skal ca. 2½ mill. kr. anvendes til hjælp i særlige tilfælde og til administration. Det kan naturligvis diskuteres, om man ved denne fordeling af beløbene har fundet det rigtige, ligesom det kan diskuteres, hvorvidt de opstillede kriterier er vide nok til at dække alle tilfælde på rimelig måde. Spørgs-

mål af denne art egner sig imidlertid efter min opfattelse bedre til forhandling i et udvalg.

Jeg har bemærket mig, at den højtærede socialminister i sin fremsættelsestale fremhævede, at der med det foreliggende lovforslag er givet et oplæg til en fordomsfri drøftelse i folketinget og i udvalget, og jeg kan på mit partis vegne give tilsagn om en hurtig og velvillig behandling af lovforslaget.

Helga Pedersen: Allerede ved forhandlingerne om folketingets samtykke til ratifikation af overenskomsten med Den tyske Forbundsrepublik om modtagelsen af de tilbudte 16 mill. DM stod det klart, at det ville blive vanskeligt at afgrænse kredsen af de personer, der burde have del i ydelsen. Alle kan vel tiltræde, at invaliderede, enker og børn — således som det nu nærmere er afgrænset i lovforslagets § 2 — er selvskrevne til erstatning. Vi står her over for en gruppe, hvor behovet for hjælp er ganske klart og indlysende, men spørgsmålet er, om erstatning også skal tildeles frihedsberøvede, der er kommet igennem det påtvungne ophold uden noget men, og som ikke uden opholdet har været underkastet mishandling eller særlig nedværdigende behandling.

Efter erstatningsloven af 1945, afsnit 3, ydes der jo erstatning til disse frihedsberøvede, og jeg har det indtryk af bemærkningerne til forslaget til folketingsbeslutning vedrørende overenskomsten af 24. august 1959, at regeringen på forhånd ved sine forhandlinger med bl. a. Fællesudvalget for Danmarks tidligere politiske Fanger og forhandlingerne med Mosaik Trossamfund har været indstillet på stort set at følge denne linje, således som det nu foreslås i det foreliggende lovforslag. Det er imidlertid ikke mit indtryk af de hittidige drøftelser i ratifikationsudvalget, at der var overvejende tilslutning til denne tanke, og det er jo en given sag, at vi er ganske frit stillet ved denne overvejelse.

Det forekommer mig tvivlsomt, om det vil føles rimeligt i befolkningen både hos de interesserede og hos de udenforstående, at den mand eller kvinde, der i tilslutning til frihedsbevægelsen øvede en indsats for vort land, kom i fængsel eller koncentrationslejr og kom fra det uden men, nu skal